

Ulloq: 6. maj 2015

Allaffik: Ilaqutariinnermut
inatsisit
Akisussaasoq: Lars
Thøgersen

Suliap nr. 2015 - 3153

Kalaallit Nunaanni Inatsisartut

Ukununnga siunnersuutit pillugit:

- Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnera pillugu Peqqussummut, Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut aalajangiinerit il.il. nunani tamalaani atortussangortinnissaat pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinnissaat pillugu Peqqussummut, Kalaallit Nunaannut oqartussaassutsimut inatsisip allangortinnissaa pillugu inatsimmut, Aappariilersarnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnera pillugu inatsimmut, Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarneq pillugu inatsimmut aamma Kalaallit Nunaannut pinerluttulerinnermut inatsimmut, Eqqartuussisarneq pillugu inatsisip allangortinnissaa pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinnissaa pillugu Peqqussummut, Aappariilersarneq aappariigunnaartarnerlu pillugit inatsisip allangortinnissaa pillugu inatsimmut kiisalu inatsisinut assigiinngitsunut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqataanissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut (UPA2015/99).
- Aappariilersarneq aappariigunnaartarnerlu pillugu inatsisip allangortinnissaa pillugu inatsisip ilaata Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnera pillugu Peqqussummut, aappariinnerup inatsisitigut sunniuteqarnera pillugu inatsimmut aamma eqqartuussisarneq pillugu inatsimmut aamma nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsisip atorunnaarsinneqarneranut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqataanissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
- (Inuit marluk suaassuseqatigiit akornanni aappariilersarnerup kingunerisaanik nalunaarsukkamik aappariilersarneq pillugu inatsit pillugu peqqussummut atorunnaarsinneqarnera) (UPA2015/100).
- Meeqqat illersorneqarnissaat pillugu Haagerimi isumaqatigiissut pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnera pillugu Peqqussummut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqataanissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut (UPA2015/101).

Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaa – ”meeqqanik aallarussinerit” pillugit Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata akornanni ilisimatitsissut

1. Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsisip atuutilersinneqarnissaa pillugu pingaarnertigut

-----
UPA 2015/101

LABU j.nr. 01.25.01/15FM-LABU-00101

Meeqqanik aallarussisarneq pillugu aalajangersakkat, angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsisip atuutilersinneqarneranut ilaatillugu Kalaallit Nunaannut atuutilersussatut siunnersuutigineqartut, pingaarnertigut isigalugu aalajangersakkanut Danmarkimi atuuttunut naapertuupput. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni meeqqanik aallarussisarnermut suliaasaqarfimmi inatsisitigut inissisimaneq, Danmarkimi inatsisitigut inissisimanermit ataatsimut isigalugu naapertuutilersinneqassaaq, taamaalilluni suliani meeqqanik aallarussisarnermut tunngasuni angajoqqaanut piumasaqaatit aamma oqartussaasut iliussissanut periarfissaat assigiilissapput.

Taamaalilluni siunnersuutigineqarpoq angajoqqaamit angajoqqaap aappaata meeraq ilagalugu aallarnissaanut akuersissummik tunniussisarnissamut tunngatillugu piumasaqaat Kalaallit Nunaanni assigiimmik atuutilissaaq, meeqqap najugaqarfia pillugu aalajangiinerit imaluunniit isumaqatigiissuteqarnerit pinngitsaaliissummik atuutsinneqarnissaannut periarfissat assigiilissallutik aammalu "meeqqanik aallarussisarnermut" pillaatissiisarnermut periarfissat assigiilissallutik.

Nunamit qimagutsillugit "meeqqanik aallarussisarnerit" paasineqassapput tassaasut, angajoqqaap taamatut pisinnaatitaanani meeraq nunamiit qimagutsillugu aallarukkaa imaluunniit meeraq nunami allamiitikkaa. Tassungaaq ataatillugu oqaatigineqassaaq oqaaseq "nuna" inatsimmi "Danmark"-ip paasineqarnerata assiginngisaanik atornerqarmat. Taassuma nunamut sumiiffimmut tunngatillugu atornerqarfissaata Danmark-imut imaluunniit Naalagaaffimmut tamarmut, tassa imaappoq Danmark, Kalaallit Nunaat aamma Savalimmiut, atuunnera pillugu aalajangersakkap nassuiarneqartussaanera tamatumunnga pissutaavoq.

2. Aallarnermi akuersissummik tunineqarsimanissamik imaluunniit aalajangiisoqarsimanissaa pillugu piumasaqaat

Danmarkimi inatsisitigut pisinnaatitaaffiit

Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 3 malillugu, ataatsimoorussamik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermi, meeqqap atugaannut tunngatillugu aalajangiinerit pingaaruteqartut pinissaannut angajoqqaat akornanni isumaqatigiinnissaaq piumasaqaataavoq. Angajoqqaat meeqqap najugaqarfisaa, meeqqap ulluinnarni inuunerani pissutsit pingaarnerit pillugit aalajangiisinnaavoq, tassani ilaavoq nunami sumiiffiit arlaanni (tassalu Danmarkimi sumi) najugaqassanersoq.

Angajoqqaat ataatsimoorussamik angajoqqaatut oqartussaasuusut angajoqqaatut oqartussaasuuneq pillugu isumaqatigiinnigippata, meeqqap nuna (Danmark) qimallugu aallarnissaanut, marluullutik akuersissummik tunniussissapput, tassani ilaavoq Kalaallit Nunaannut imaluunniit Savalimmiunut aallarneq. Taamatuttaaq meeqqap Danmarkip avataaniinnera isumaqatigiissutaasut, naatsorsuutigineqartut imaluunniit aalajangersarneqartut saniatigut sivitsorneqassappat, angajoqqaat marluullutik akuersissummik

tunniussissapput. Taamaattoq Statsforvaltning aalajangiisinaavoq meeraq Danmarkimit nuussinnaasoq, imaluunniit piffissami sivikinnerusumi Danmarkip avataaniissinnaasoq.

Kalaallit Nunaanni inatsisitigut pisinnaatitaaffiit siunnersuutigineqartut

Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 3 imatut oqaasertaqarluni Kalaallit Nunaannut atuutilissasoq siunnersuutigineqarpoq.

”§ 3. Angajoqqaat angajoqqaatut oqartussaassusermik ataatsimoorussamik tigumminippata pissutsit meeqqamut tunngasut pillugit pingaarutilimmik aalajangiinerit angajoqqaat akornanni isumaqatigiittoqarnissaa piunnaasaataavoq. Angajoqqaap meeqqap najugaqarfigisaata meeqqap ulluinnarni inuunerani pissutsit pingaaruteqarnerusut aalajangiiffigisinaavai, najugaqarfiup nunami pineqartumi sumiinnissaa ilanngullugu. Imm. 2. Angajoqqaat angajoqqaatut oqartussaassusermik ataatsimoorussamik tigumminippata angajoqqaatullu oqartusnaanissaq isumaqatigiingissutigippassuk meeqqap nuna najugaqarfik qimannissaa pillugu marluullutik isumaqataanerminnik nalunaassapput, matumani Danmarkimut Savalimmiunulluunniit aallarnissaq ilanngullugu imaluunniit meeqqap nunami allami, Danmarkimi Savalimmiuniluunniit najugaqarnerata, siumoortumik aalajangersimasumilluunniit isumaqatigiissutigineqarsimasup saniatigut sivitsorneqarnissaa aamma ilanngullugu, § 17, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat imaluunniit § 25 tunngavigalugit aalajangiisoqarsimangippat.”

Aalajangersakkami tassani, maleruagassat meeqqanut Kalaallit Nunaanni najugaqartunut atuuttut, meeqqanut Danmarkimi najugaqartunut atuuttut assigissagaat qulakkeerneqassaaq.

3. Meeqqap najugaa pillugu aalajangiinerup imaluunniit isumaqatigiissuteqarnerup pinngitsaaliissummik atuutsinneqartarnera

Danmarkimi inatsisitigut pisinnaatitaaffiit

Ataatsimoorussamik angajoqqaatut oqartussaasuunermi meeraq angajoqqaat aappaani najugaqartarpoq. Najugaqarfiup inassisimanagera angajoqqaat akornanni isumaqatigiissuteqarnikkut imaluunniit Angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsit malillugu aalajangiinikkut aalajangersarneqarsimasinaavoq. Angajoqqaap aappaata angajoqqaap najugaqarfiusoq akuersissuteqanngitsoq meeraq tiguppagu, angajoqqaap najugaqarfiusup eqqartuussisarnermik inatsimmi §§ 536 imaluunniit 596 malillugu eqqartuussissutinik naammassinninnaasartuq aqqutigalugu najugaqarfittut pisinnaatitaaneq atuutsinniarsinnaavaa, taakkualu imatut oqaasertaqarput:

”§ 536. Angajoqqaatut oqartussaaneq, meeqqap najugaqarfia aamma najuinissaq kiisalu eqqartuussivikkoortumik isumaqatigiissutit, aalajangiinerit isumaqatigiissuteqarnerillu pillugit eqqartuussinert aamma eqqartuussivimmi aalajangiinerit, § 478, imm. 1, nr. 1-3 malillugu pinngitsaaliissummik atuutsinneqarsinnaasut, § 537-imi maleruagassaat malillugit pinngitsaaliissummik atuutsinneqassapput. Tamanna aamma § 596, imm. 2 malillugu meeqqap angajoqqaatut oqartussaasumut imaluunniit angajoqqaamut najugaqarfiusumut tunniunneqarnissaanik piunasaqarnernut atuuppoq.

Imm. 2. Eqqartuussinert, eqqartuussivimmi aalajangiinerit, eqqartuussivikkoortumik isumaqatigiissuteqarnerit, aalajangiinerit, isumaqatigiissuteqarnerit aamma piunaffiginninnerit imm. 1-imi taaneqartut, pinngitsaaliissummik akileeqqusissuteqarnerit imaluunniit ingerlaannaq pissaanermik atuinikkut atuutsinneqarsinnaapput. ...”.

”§ 596. § 528-imi taaneqartut pigisatigut piunasarisat eqqartuussutinik naammassinninniaasartumit pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqarsinnaapput pisarnertut pinngitsaaliinermi tunngavigisassanik atuinngikkaluarluni eqqartuussutinik naammassinninniaasartup sulissuteqarneratigut, pisassallip (suliakkiisup) akiliisitsisarnermut eqqartuussivimmi uppersarsinnaappagu imaluunniit qularutissaajunnaarsippagu pisussaaffilimmiit (suliakkiisutigineqartoq) pisassaqluni.

Imm. 2. Taamatuttaaq imm. 1-imi aalajangersagaq atuutissaaq, angajoqqaatut oqartussaaneq imaluunniit meeqqap najugaata.... atuutsinnissaannut eqqartuussummik naammassitsiniaasartup ikiortiginissaa pisariaqarsimappat. ...”.

Oqaatigineqassaaq § 536-imi angajoqqaatut oqartussaasuuneq, meeqqap najugaa il.il. pillugit eqqartuussinert il.il. aamma aalajangiinerit Kalaallit Nunaanni aamma Savalimmiuni oqartussaasunit aalajangiunneqartut pineqartunut ilaammata.

Kalaallit Nunaanni inatsisitigut pisinnaatitaaffiit siunnersuutigineqartut

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit angajoqqaatut oqartussaasuunerup aamma najuinissap pinngitsaaliissummik atuutsinnissaat pillugu maleruagassanik imaqarpoq. Maleruagassat taakkua allannguuteqartinneqassasut siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni aamma meeqqap najugaata pinngitsaaliissummik atuutsinnissaanut periarfissaq pineqartunut ilaatinneqalerluni.

Kalaallit Nunaannut tunngatillugu aalajangersagaq danskit eqqartuussisarnermik inatsisaanni § 536-imut naapertuuttoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 631-imi takuneqarsinnaavoq. Matuma kinguliani aalajangersakkami ilanngunneqartussat siunnersuutigineqartoq ersarinnermik allassimavoq:

”§ 631. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, **meeqqap najugaa** aammalu meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq pillugit aalajangersakkat naammassiniarneqarsinnaapput pinngitsaaliinikkut akiliisitsissuteqartarnermik atuinikkut imaluunniimmi pissaanermik atuinikkut. ...”. (Takuuk inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 12).

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit § 632-imi aalajangersakkamik danskit eqqartuussisarnermik inatsisaanni § 596-imut naapertuuttumik imaqarpoq. Matuma kinguliani aalajangersakkami ilanngunneqartussatut siunnersuutigineqartoq ersarinnermik allassimavoq:

”§ 632. 628-mi taaneqartutut pigisatigut piumasarisat eqqartuussutinik naammassinninniaasartumit pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqarsinnaapput pisarnertut pinngitsaaliinermit tunngavigisassanik atuinngikkaluarluni eqqartuussutinik naammassinninniaasartup sulissuteqarneratigut, pisassallip akiliisitsisarnermut eqqartuussivimmi uppersarsinnaappagu imaluunniit qularutissaajunnaarsippagu pisussaaffilimmiit pisassaqlarluni. Imm. 2. m. 1 taamatulli atortuutinneqassaaq eqqartuussutinik naammassinninniaasartup ikiuunnissaa pisariaqaleraangat angajoqqaatut oqartussaassutsimik, **meeqqap najugaanik** sernissuisuusoqartitsinermillu atortitsiniarnermi kiisalu meeqqap najorallagassaanut tunngatillugu isumaginninnermi ataatsimiititaliap aalajangiinerinik atortitsiniaanermi. ...”. (Takuuk inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 18).

Illassutaasuni taakkunani, meeqqanut Kalaallit Nunaanni najugaqartunut najugaqartussaataaneq, meeqqanut Danmarkimi najugaqartunut pisartutut pinngitsaaliisummik atuutsinneqarnissaannut periarfissat assigiilernissaat qulakkeerneqassaaq.

4. ”Meeqqanik aallarussinerni” pillaanissamut periarfissat

Danmarkimi inatsisitigut pisinnaatitaaffiit

Pillaasarnermut inatsit ”meeqqanik aallarussinerni” pillugit aalajangersakkamik matuminnga imaqarpoq.

”§ 215. Kinaluunniit angajoqqaat imaluunniit allap susassaartup inummut 18-it inorlugit ukioqartumut oqartussaanerannik isumaginnittussaanerannilluunniit sumiginnaatitsisoq, imaluunniit pineqartup oqartussaaneramik isumaginninnermilluunniit taamaattumik sumiginnaaneranut ikiuisoq, § 261-imi maleruagassat malillugit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaasutut pineqaatissinneqassaaq. Imm. 2. Taamatuttaaq meeqqamik inatsisit unioqutillugit nunamit annissisoq pillarneqassaaq.”

§ 215, imm. 1, taamaallaat meeqqamik aallarussisoq angajoqqaatut oqartussaasuunngippat imaluunniit meeqqamut angajoqqaatut oqartussaasuunermi ilaangippat, atorneqassaaq. Ataatsimoorussamik angajoqqaatut oqartussaasuunermi § 215, imm. 2 atorneqassaaq.

Nunami sumiiffinnut tunngatillugu, Naalagaaffiup iluani aamma avataani aallarussinermi imm. 1 atorneqassaaq, tassa imaappoq taanna aamma Danmarkimiit Kalaallit Nunaannut aallarussinerni atorneqarsinnaavoq.

Imm. 2 aatsaat meeraq Naalagaaffiup avataanut aallarunneqarpat aamma anninneqarpat atorneqassaaq. Taamaalilluni, meeraq Danmarkimit Kalaallit Nunaannut aallarunneqarpat, aalajangersagaq atorneqarsinnaangilaq.

Kalaallit Nunaanni inatsisitigut pisinnaatitaaffiit siunnersuutigineqartut

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi § 76-imi aalajangersagaqarpoq, danskit pillaasarnermut inatsisaanni § 215, imm. 1-imut naapertuuttumik:

”§ 76. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaasutut eqqartuunneqassaaq kinaluunniit angajoqqaat imaluunniit allap susassaqartup inummut 18-it inorlugit ukioqartumut oqartussaanerannik isumaginnittussaanerannilluunniit sumiginnaatitsisoq, imaluunniit pineqartup oqartussaaneramik isumaginninnermilluunniit taamaattumik sumiginnaaneranut ikiuisoq.”

Kalaallit Nunaanni aalajangersakkami tassani, aalajangersakkamik ataatsimoorullugu angajoqqaatut oqartussaasuunermi aallarussisarneq pillugu danskit pillaasarnermut inatsisaanni § 215, imm. 2-imut naapertuuttumik ikkussisoqassasoq, inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutigineqarpoq. Ilassutigineqartussatut siunnersuutigineqartoq imatut oqaasertaqarpoq:

”Imm. 2. Taamatuttaaq meeqqamik inatsisinik unioqutitsilluni naalagaaffimmit annissisoq eqqartuunneqarluni pineqaatissinneqassaaq.”

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi ilassutigineqartumi tassani, meeqqamik Kalaallit Nunaanni najugaqartumik aallarussinernup, meeqqamik Danmarkimi najugaqartumik aallarussinertut, pineqaatissiiviginissaata assinganik periarfissaqalernissaa qulakkeerneqassaaq.